

Marta Jarocka

Politechnika Białostocka

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI RANKINGU UCZELNI NA ZMIANY METOD DOBORU CECH DIAGNOSTYCZNYCH

Wyniki każdego rankingu w dużym stopniu zależą od prawidłowego określenia jego kryteriów. Ich merytoryczny dobór powinien być uzupełniony o odpowiednie procedury statystyczne. Zbiór potencjalnych cech diagnostycznych opracowany przez grupę ekspertów powinien być zweryfikowany ze względu na ich wartość informacyjną. Ze zbioru wielkości kryterialnych powinny być wykluczone te, które charakteryzują się małą zdolnością dyskryminacyjną lub powielają informację niesioną przez inne zmienne. W literaturze przedstawiono wiele metod doboru cech, od których zależą zarówno wyniki badań, jak też słuszność podejmowanych na ich podstawie decyzji.

W artykule dokonano analizy wrażliwości jednego z najbardziej popularnych rankingów szkół wyższych w Polsce — rankingu „Perspektyw” i „Rzeczpospolitej” — na zmiany metod doboru cech diagnostycznych. W tym celu, na podstawie opublikowanych w 2012 roku danych dotyczących polskich uczelni, skonstruowano rankingi, z różną kombinacją cech kryterialnych. W eksperymencie badawczym wykorzystano między innymi następujące narzędzia i metody doboru cech: klasyczny i pozycyjny współczynnik zmienności, metodę odwróconej macierzy korelacji, parametryczną metodę Hellwiga, analizę czynnikową, analizę skupień oraz metodę środka ciężkości. Przeprowadzono również analizę wpływu metod doboru cech diagnostycznych na wyniki hierarchizacji obiektów. Obliczono współczynniki korelacji rang Spearmana oraz przedstawiono liczbę uczelni, których pozycja uległa zmianie w stosunku do pozycji w rankingu „Perspektyw” i „Rzeczpospolitej”, przypisaną liczbie „przesunięć” pozycji uczelni w każdym z utworzonych rankingów. W pracy sformułowano również kilkukryterialne zestawienie porównujące zastosowane w badaniu narzędzia i metody doboru cech diagnostycznych.

Literatura

1. Grabiński T., Wydymus S., Zeliaś A., *Metody doboru zmiennych w modelach ekonometrycznych*, PWN, Warszawa 1992.
2. *Handbook on Constructing Composite Indicators*, OECD Publishing, 2008.
3. Nazarko J., Kuźmicz A. K., Urban J., *Benchmarking szansę poprawy pozycji konkurencyjnej polskich uczelni*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2009 nr 2, s. 60-72.
4. Pluta W., *Wielowymiarowa analiza porównawcza w badaniach ekonomicznych*, Państwowe Wyd. Ekonomiczne, Warszawa 1977, s. 41-42, w: Pluta W., *Grafowa metoda klasyfikacji cech II*, „Prace Naukowe WSE we Wrocławiu”, Wrocław 1972, nr 35.
5. Walesiak M., *Problemy selekcji i ważenia zmiennych w zagadnieniu klasyfikacji*, Prace Naukowe UE we Wrocławiu, „Taksonomia” 2005 nr 12, s. 106-118.